

Úvodem

Z prehistorie...

V druhé polovině roku 1999 začaly Terénní programy a poté i Kontaktní centrum SANANIM pracovat na projektu sběru dat nízkoprahových zařízení. Iniciativa vyšla od BIMC v New Yorku. Z americké strany byla nabídnuta spolupráce, která měla probíhat tím způsobem, že TP a KC SANANIM převezmou jejich systém sběru dat, budou jej aplikovat v praxi. Databázi na zpracování sebraných dat měla být dodána poté, co o.s. SANANIM poskytne BIMC data sebraná za 6 měsíců pro účely jejich výzkumu.

Z novodobé historie (pilotní studie projektu)...

Dne 5.7.1999 byl přidělen první kód klientovi o.s. SANANIM. V lednu 2000 pak začal projekt sjednocování sběru statistických dat i dalších nízkoprahových programů, nejprve formou takzvané pilotní studie. Na té se podílelo celkem šest programů z různých regionů ČR. Jednalo se o KC a TP SANANIM Praha, CPPT Pízeň, KC Ústí nad Labem, KC České Budějovice, TP LAXUS Hradec Králové. Jednotliví zástupci těchto programů vytvořili pracovní skupinu a průběžně spolupracovali na zavádění systému sběru dat ve svých programech.

V průběhu roku 2000 se uskutečnilo několik poměrně významných změn v systému sběru, upravovaly se škály a struktura sbíraných dat dle aktuálních požadavků, zjištěných nedostatků a průběžného vyhodnocování. Nejprve bylo nutné původní převzatou strukturu upravit na podmínky České republiky. Poté definovat základní požadavky jednotlivých zařízení a vymezit sbíraná data tak, aby byla dostatečně validní, mohla reagovat na odlišné způsoby práce a odlišnou klientelu v jednotlivých regionech, ale zároveň nebyla příliš zatěžující pro pracovníky terénních programů a nadměrně byrokratická – omezující vlastní přímý kontakt s klienty.

Během průběhu pilotní studie se nepracovalo na získání vlastního software pro analýzu sebraných dat, neboť databáze byla přislíbena SANANIMU od BIMC.

Z nedávné minulosti (projekt sjednocování sběru dat)...

Po ukončení pilotní studie se na počátku roku 2001 začal realizovat projekt rozšiřování jednotného systému sběru dat nízkoprahovými zařízeními do kontaktních center a terénních programů zařízení sdružených v sekci harm reduction při A.N.O. Pracovní skupina se díky pasivitě některých členů zúžila na složení zástupců tří programů (TP LAXUS Hradec Králové, TP SANANIM a KC SANANIM Praha). Bylo rozhodnuto tom, že během roku 2001 se pro snazší možnost jednotného zpracování nebudou měnit škály sbíraných údajů finalizované na konci pilotní studie. Byly vytvořeny jednotné formuláře na sběr dat a podrobné manuály nezbytné pro snadnější zavádění systému do nových zařízení.

Zároveň vyvstala nutnost vytvoření vlastní databáze pro zpracování sbíraných údajů, neboť se ukázalo, že projekt BIMC zkrachoval a s tím zanikla možnost získání softwaru, se kterým se počítalo.

V závěru roku byla se systémem sběru dat seznámena další zařízení sdružená v sekci harm reduction A.N.O. Proběhlo proškolení jejich pracovníků včetně kontrolních schůzek tak, aby od 1.1.2002 mohla tato zařízení převzít systém sběru dat a bylo přislíbeno, že databáze pro

zpracování dat bude k dispozici pro zpracování údajů za první kvartál roku 2002.

Současnost a budoucnost...

System sběru dat je ve formě, kterou nepovažujeme za nutné ani vhodné v současné době měnit. Posledním krokem, který je nezbytný pro smysluplnost celého snažení, je počítačové zpracování sebraných dat. S celým systémem sběru byl seznámen programátor, proběhla řada schůzek mezi ním a členy pracovní skupiny.

Počítačová databáze, která je nezbytná ke zpracování sbíraných dat byla v průběhu srpna 2002 až května 2003 upravována tak, aby byla použitelná pro zadávání dat v rámci sjednoceného sběru nejen v programech harm reduction, ale také v programech ambulantní péče. Je možné konstatovat, že databáze je přehledná, uživatelsky přístupná. Pracovní skupina Sekce HR bude i nadále participovat na případných doplňcích k počítačové databázi (neočekáváme, že by byla již definitivně neměnná), nicméně ostatní zařízení mohou používat vyhovující verzi ke sbírání a vyhodnocování sebraných dat.

A proč to všechno (výhody)...

System skýtá možnost identifikovat jednotlivé klienty s ohledem na nízkoprahovost služby a tedy maximální možnou míru anonymity klienta

Umožňuje sledování počtu klientů a jim poskytnutých výkonů (služeb), ne tedy sledování pouhé sumy služeb poskytnutých celkem

Sjednotí dokumentace a metody sběru, zpracování a vyhodnocování dat nízkoprahových programů (možnost srovnávání drogové scény, klientely, předávání zkušeností, plánování dalšího vývoje programu apod.)

Sleduje efektivitu jednotlivých programů

Vytváří podmínky pro lepší koordinaci a strategii jednotlivých programů v regionech

Zkvalitnění epidemiologických údajů

Zkvalitnění mapování změn na drogové scéně

Zavedení kódování klientely výměnného programu – sledování jednotlivých klientů (osob) a ne pouze počtu výkonů

Průběžně aktualizované informace o činnosti jednotlivých zařízení

Zjištění charakteristiky klientely jednotlivých programů, regionů a posuzování přiměřenosti poskytovaných služeb

Možnost kdykoli vykázat množství poskytnutých výkonů v konkrétním časovém období, samozřejmě vztahující se k počtu konkrétních klientů

Možnost zpětně sledovat množství provedené práce jednotlivých pracovníků projektu

Na základě vyhodnocení předchozího období plánování jak vývoje jednotlivých služeb, jejich případné změny, tak množství potřebného materiálu, potažmo tedy finanční náklady

Výstupem statistik jednoznačně konkrétnější data rozlišená dle nejrůznějších kategorií